

MEMÒRIA ORAL DEL SURO

BIBLIOGRAFIA

FÀBREGAS I COMADRAN X.

- ALDRICH A., BARCELÓ LL., CARBÓ X., MARILL S., TURON E., VERRIÉ F., VIDAL A. 1983. Vocabulari del suro. ER Edicions Catalanes. Sant Cugat del Vallès.
- ALEMANY I PARER S. 1994. Guia pràctica de silvicultura. Centre Propietat Forestal. Santa Perpètua de Mogoda.
- ALMENAR D. 2004. Substitució de masses d'Eucaliptus per suredes a la finca Mas Salvador. XXII JTS. Consorci Forestal de Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- ALMENAR D. 2018. Tallades selectives en suredes. XXXV JTSEG. Consorci Forestal de Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- ALVARADO I COSTA J. 2002. El negoci del suro a l'Alt Empordà (s. XVIII-XIX). Estudis del Museu. Museu del Suro. Palafrugell.
- ALVARADO I COSTA J. 2004. Suro, carracs i taps. Llagostera, 1753-1934. Ajuntament de Llagostera. Llagostera.
- ALVARADO COSTA J. 2009. El negoci del suro a la comarca de la Selva. Del segle XVIII a mitjan segle XX. Centre d'Estudis Selvatans. Santa Coloma de Farners.
- AMADES J. 1983. Costumari Català. El curs de l'any. Salvat Editores-Edicions 62. Barcelona.
- AMORIM. 2014. Bark to bottle. Issue 33. Santa Maria de Lamas.
- AMORIM. 2016. El arte del corcho. Corticeira Amorim. Oporto.
- AMORIM. LUXURY UNIT.
- APCOR. 2015. Manual tècnic. Tapón de corcho. Cultura, naturaleza, futuro. APCOR. Santa María de Lamas.
- BAYLINA M., BOADA M., RODOREDA G. 2006. El sot de Bocs. Terra de vinyes. Sant Celoni-Montnegre. Natura i Societat 1. Publicacions de la Rectoria Vella. Ajuntament de Sant Celoni. Sant Celoni.
- BERTRANA P. 1990. L'hereu. Edicions 62. Barcelona.
- BISBE E., VILAR L., VIÑAS X. 2007. El surolí. Revista Gavarres. Núm. 11. Gavarres. Cassà de la Selva.
- BLANCH I RISSECH F., MASSANA I RIBAS R. M. 1992. Les indústries sureres a Llagostera. Crònica. Núm. 6. Arxiu Municipal de Llagostera. Llagostera.
- BOADA M. 2002. El Montseny. Cinquanta anys d'evolució dels paisatges. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona.

- BOADA M. 2003. Boscos de Catalunya. Història i actualitat del món forestal. Brau. Figueres.
- BOADA JUNCÀ M., BOADA PUCHOL A. 2011. Arbres remarcables de Catalunya. 100 ombres colossals. Brau. Figueres.
- BOLÓS O. 2001. La vegetació i el paisatge del Montnegre i dels seus voltants. Revista Aulet, la Revista del Montnegre i del Corredor. Núm. 1. Associació per a la Defensa del Montnegre i el Corredor. Llinars del Vallès.
- BOSCH I PUIG A., TUSELL I ARMENGOL J. M. 2010. Sustitución de castaño por alcornoque en masas afectadas por enfermedades. Gestión del alcornocal e industria del corcho. Consorci Forestal de Catalunya. XXVII JTSEG. Santa Coloma de Farners.
- BOSCH A. 2015. Curs Campanyes Forestals. Escola Agrària Forestal. Finca Casa Xifra. DARP. Generalitat de Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- BOTEY J. 2018. Josep Pla i la civilització surera. Conferència-Exposició. Mas Cals (Fitor, Gavarres). Fundació Josep Pla. [2/12/2018].
- BUSQUETS J., ESPADALÉ J., MARTÍ À., MOLERO J. 1995. El museu del suro de Palafrugell. Quaderns de didàctica i difusió 7. Publicacions del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya. Barcelona.
- CEBALLOS L., DE LA TORRE R. 1971. Árboles y arbustos. Escuela Técnica Superior de Ingenieros de Montes. UPM. Madrid.
- CELIÈGE. 2006. Código Internacional de Prácticas Taponeras. Santa Maria de Lamas. www.celiège.com
- CENTRE DE LA PROPIETAT FORESTAL. 2014. Boscos de surera. Tipologia i models de gestió. Col·lecció: Fitxes tècniques. V Espècies i silvicultura. Generalitat de Catalunya. DARPA-CPF. Santa Perpètua de Mogoda.
- CENTRE TECNOLÒGIC FORESTAL DE CATALUNYA. 2008. Guia del sector forestal. CTFC. Solsona.
- CALVO M^a. À., LARRONDO J., AGUT M. 1993. Microbiologia de los taponos de corcho. AECORK News.
- COOPERATIVA SERVEIS FORESTALS. 2018. Mercat del suro català, situació actual i perspectives de futur. Taula de debat. EAF Casa Xifra. Santa Coloma de Farners.
- COOPERATIVA SERVEIS FORESTALS – INSTITUT CATALÀ DEL SURO. 2016. Impuls a la compra de proximitat de matèria primera per a la millora de la competitivitat del sector surer català. EAF Casa Xifra. Santa Coloma de Farners.
- COOPERATIVA SERVEIS FORESTALS – INSTITUT CATALÀ SURO – CTFC. El sector surer català. Una oportunitat per a la indústria vitivinícola.
- CORK QUALITY COUNCIL. 2004. Visual Grading Standards. www.corkqc.com
- DEL POZO BARRÓN J. L., BERNAL CHACÓN C. J. 2000. Manual didáctico del sacador y del obrero especializado en los trabajos culturales del alcornoque. ICMC. FUNDECYT. Mérida.
- ECOEMPLEA CORCHO SOSTENIBLE. 2012. Movilización de los productos del alcornocal a través de la gestión activa sostenible. Cassà de la Selva.

- ESPADALÉ P. 2010. El Museu del Suro de Palafrugell: un passat amb feina feta i un futur ambiciós. Revista del Baix Empordà. Núm. 29. Palamós.
- ESTANY FERRER G., BOADA JUNCÀ M., RODOREDA G. 2010. La Batllòria i la Tordera. Una història inseparable. Natura i Societat 5. Publicacions de la Rectoria Vella. Ajuntament de Sant Celoni. Sant Celoni.
- FÀBREGAS I COMADRAN X. 2016. 1ª Mostra de la pela del suro. Quadern de Sils. Juny. Ajuntament de Sils.
- FÀBREGAS I COMADRAN X. 2016. 1ª Demostració de la pela del suro. Quadern de Sils. Octubre. Ajuntament de Sils.
- FÀBREGAS I COMADRAN X. 2018. Col·lecció fotogràfica del mas Hostal de l'Arrupit. Arxiu Fàbregas Busquets. Barcelona.
- FÀBREGAS I COMADRAN X. 2019. Memòria Oral del Suro I. Revista Catalunya Forestal. Núm. 137. Consorci Forestal de Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- FÀBREGAS I COMADRAN X. 2019. Memòria Oral del Suro II. Revista Catalunya Forestal. Núm. 138. Consorci Forestal de Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- FÀBREGAS I COMADRAN X. 2019. Memòria Oral del Suro III. Revista Catalunya Forestal. Núm. 139. Consorci Forestal de Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- FERRER I ALÒS L. 2002. La vida rural a Catalunya. Angle. Manresa.
- FFSL. 1992. Charte des bouchonniers liégers. Paris.
- FORTES M. A., ROSA M. E., PEREIRA H. 2004. A cortiça. IST Press. Lisboa.
- FUGAROLAS I MASÓ J., VILÀ I CAMPS J. 2007. Fogars de la Selva, temps ha. Fugarolas. Fogars de la Selva.
- FUGAROLAS I MASÓ J., PLA I MASSAGUER J. 2011. Sant Feliu de Buixalleu en el temps. Ajuntament de Sant Feliu de Buixalleu. Sant Feliu de Buixalleu.
- GAROLERA E., GAROLERA J., VILA X. 2005. Aclarides en suredes. Treballs de regeneració i millora de suredes en producció. XXII JTS. Consorci Forestal de Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- GIL L. 1996. Cortiça. Produção, tecnologia y aplicação. INETI. Lisboa.
- GONZÁLEZ-ADRADOS J. R., MONTERO G., ORTEGA C. 1993. Caracterización productiva de los alcornocales catalanes. MAPA. Madrid.
- GONZÁLEZ I PLANAGUMÀ E. 1983. La Selva: una comarca de llarga tradició forestal. Quaderns de la Selva. Núm. 1, pàg. 55-69. Centre d'Estudis Selvatans. Santa Coloma de Farners.
- GORDI I SERRAT J. 2009. L'evolució del paisatge forestal a les terres gironines a la segona meitat del segle XX. Col·lecció estudis 13. Biblioteca d'Història Rural. Associació d'Història Rural de les comarques gironines-Centre de Recerca d'Història Rural (Institut de Recerca Històrica) de la Universitat de Girona i Documenta Històrica. Girona.
- GRANYER I MANYÀ O., MEYA I NOS D. 2002. Suredes de les Gavarres. Descripció, gestió i aprofitament. XIX JTS. CTFC-CFC. Solsona.

- GUITART MAS M., BOADA M., RODOREDA G. 2009. La vall de Fuirosos. El Montnegre profund. Sant Celoni-Montnegre. Natura i Societat 4. Publicacions de la Rectoria Vella. Ajuntament de Sant Celoni. Sant Celoni.
- HERNÁNDEZ I BAGUÉ S. 1987. El món del suro. Quaderns de la Revista de Girona. Núm. 9. Sèrie: Guies (núm. 5). Diputació de Girona-Caixa d'Estalvis Provincial. Girona.
- INSTITUT AGRÍCOLA CATALÀ DE SANT ISIDRE. 2000/01. Curs Gestió Forestal. Formació Ocupacional. Departament de Treball. Generalitat de Catalunya. Barcelona.
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS-ICEA. 2014. Compra i comercialització de suro. 2n Fòrum Forestal de Barcelona. Institut d'Estudis Catalans-ICEA. Barcelona.
- IMC. 2006. Estimación de la calidad del corcho. www.iprocor.org
- INSTITUT MÉDITERRANÉEN DU LIÈGE. 2016. Guide de sylviculture du chêne-liège dans les Pyrénées-Orientales. Vivès. France.
- JUANOLA I BOERA A. 1992. La lleva del suro, autèntic part del bosc. Revista de Girona. Núm. 152. Girona.
- JUANOLA I BOERA A. 2001. Història i històries de la indústria del suro. Rourich. Barcelona.
- JUANOLA I BOERA A. 2003. La parla dels tapers. Diccionari del suro. Rourich. Barcelona.
- LIFESUBER. 2018. Gestión integral de los alcornoques para mejorar la adaptación al cambio climático. Informe Layman. CTFC. Solsona.
- LIFESUBER. 2018. Jornada Internacional. Corcho, bioeconomía y adaptación al cambio climático. CFC-CTFC-FC-AMORIM-CPF-DIBA-AMORIMFM. Barcelona.
- LLOBET S. 1990. El medi i la vida al Montseny. Estudi geogràfic. Museu de Granollers-Agrupació Excursionista de Granollers. Granollers.
- LLOVERA I FONTANÉ J. 2002. La vida al Montnegre. Treballs de Recerca Local. Centre d'Estudis i Documentació del Baix Montseny. Ajuntament de Sant Celoni. Sant Celoni.
- MAPFRE. 2010. Guía de las buenas prácticas laborales para trabajadores del sector del corcho. Extracción y transformación. AECORK-UGT-CCOO. Valencia.
- MARTÍ A., FONT E. 2002. El suro. Col·lecció Biodiversitat i tecnodiversitat 1. Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya. Barcelona.
- MARTÍNEZ RUIZ E. 2000. Manual de valoración de montes y aprovechamientos forestales. Mundi-Prensa. Barcelona.
- MEDIR R. 1953. Historia del gremio corchero. Alhambra. Madrid.
- MIRALLES J.-SERVEI D'ORDENACIÓ I GESTIÓ FORESTAL. 1990. La gestió del bosc a Catalunya. DARP. Barcelona.
- MONTERO G., CAÑELLAS I. 2003. Manual de reforestación y cultivo del alcornoque. INIA. Mundi-Prensa. Madrid.

- MONTOYA OLIVER J. M. 1988. Los alcornoques. MAPA. Madrid.
- MONTSERRAT P. 1989. Flora de la cordillera litoral catalana: porción comprendida entre los ríos Besós y Tordera. Caixa d'Estalvis Laietana. Barcelona.
- MUNDET JULIOL R., VILA ROURA R. 2014. Gestió, tractament i comercialització dels productes de la sureda. Inauguració de la nova empresa Quality Suber. XXXI JTSEG. Consorci Forestal de Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- MUNDET JULIOL R., TUSELL ARMENGOL J. M., BELTRÁN BARBA M. 2016. Life+Suber: Gestió integral de les suredes per a l'adaptació al canvi climàtic. XXXIII JTSEG. Consorci Forestal de Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- MUNDET R., BAIGES T., BELTRÁN M., TORRELL A. 2018. Guia de recomanacions i mesures d'adaptació al canvi climàtic en la gestió de *Quercus suber*. Projecte Life+Suber. CFC-CPF-CTFC-Forestal Catalana, SA, Amorim Florestal, SA. Santa Coloma de Farners.
- NATIVIDADE J. V. 1991. Subericultura. MAPA. Madrid.
- NEBOT HERNÁNDEZ E., PIQUÉ NICOLAU M., VILLAR MUR M., FRIGOLA I VIDAL P., LAPORTA BENITO X. 2013. Integració del règim i tipus d'incendis en la gestió de les suredes a l'Alt Empordà: quin model de gestió seguir? XXX JTSEG. Consorci Forestal de Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- NETO P., TAVARES A. J. A primeira empresa de cortiça do mundo con certificação HACCP. www.corkmaster.com
- NONELL COMAS J. 1934. Investigacions biològiques sobre el corc del suro *Coroebus undatus* (Fabr.).
- OFICINA D'ESTUDIS JURÍDICS. 1920. Costumari Català. Usos i costums de bon pagès sobre boscos i arbredes. Mancomunitat de Catalunya. [Facsimil. 1980. Edicions del Cotal. Barcelona].
- OTERO I., BOADA M., RODOREDA G. 2007. La vall d'Olzinelles. Els dominis de l'alzinar i la sureda. Sant Celoni-Montnegre. Natura i Societat 2. Publicacions de la Rectoria Vella. Ajuntament de Sant Celoni. Sant Celoni.
- OTERO I ARMENGOL I., BOADA I JUNCÀ M. 2012. El patrimoni socioecològic de la pagesia. L'exemple d'Olzinelles, al massís del Montnegre (Serralada Litoral). Biblioteca de cultura popular Valeri Serra i Boldú, 23. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona.
- PANAREDA J. M. 2006. La vegetació del Montnegre i el Corredor. Parc Natural del Montnegre i el Corredor. Inèdit.
- PANAREDA CLOPÉS J. M. 2007. Descubrim el Montseny. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona.
- PASCUAL R. 2002. Arbres i arbustos del bosc mediterrani. MiniGuiesnatura. Fundació Caixa de Sabadell. ECSA. Barcelona.
- PATT. 2014. CANVIBOSC: Vulnerabilitat de les espècies forestals al canvi climàtic. Barcelona.

- PATT. 2015. El projecte Life+Suber per lluitar contre el corc del suro. Estat fitosanitari del castanyer. Santa Coloma de Farners.
- PATT. 2016. La qualitat del suro: classificació i valoració de la darreres campanyes. Avenços en el control del corc. Darnius.
- PATT. 2016. II Jornada d'Arboricultura forestal: producció de fruits. Potencial de la gla en l'alimentació humana. IRTA. Torre Marimon. Caldes de Montbui.
- PATT. 2017. Nova normativa en la comercialització de fusta i campanya del suro 2017. Santa Coloma de Farners.
- PEFC. 2012. Estudio de las necesidades para la diversificación económica del corcho en los mercados. PEFC España. Madrid.
- PIQUERAS S., BOADA M., RODOREDA G. 2008. Vilardell i Sant Martí de Montnegre. El bosc mediterrani dens i les perxades de castanyer. Sant Celoni-Montnegre. Natura i Societat 3. Publicacions de la Rectoria Vella. Ajuntament de Sant Celoni. Sant Celoni.
- PLA I CASADEVALL P. 1976. El suro. Què és. Per què serveix. UPC. Barcelona.
- RANGIL D. 2011. Piles i súties. Recull de cultura oral del montnegre (III). Rangil Editor. Impremta Romanyà-Valls. Capellades.
- RETECORK. Descobreix els territoris surers. Centre Cultural Bassa Rocas. Llofriu.
- RIBA J. M., ROJO M. 2004. L'alzina surera i el corc *Coroebus undatus*. Revista Catalunya Forestal. Núm. 68. Consorci Forestal de Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- ROGER I CROSA M. 2001. Els propietaris de les sureres i els fabricants de taps. Any 1911. Rourich. Barcelona.
- ROIGÉ X., ESTRADA F. 2008. El mas al Montseny: la memòria oral. Centre de promoció de la cultura popular i tradicional catalana. Barcelona.
- ROVIRA J., HEREU A., JOVÉ P. 2016. Guia de recomanacions per a la valorització del suro català. Cooperativa Serveis Forestals – CTFC – ICS. Santa Coloma de Farners.
- RUEDA J. M., TURA J. 1995. El Montseny. Quaderns de la Revista de Girona. Núm. 58. Sèrie: Guies (Núm. 26). Diputació de Girona-Caixa de Girona. Girona.
- SALVÀ M. 2000. Anàlisi de les plantes i de la fauna vertebrada a la vall de Fuirosos (Montnegre, serralada litoral catalana). Tesi doctoral. Universitat de Barcelona.
- SÁNCHEZ-ARJONA VALLS L. 19 líneas. Comunicación Sostenible. Sevilla.
- SANTOS PEREIRA J., NUNO BUGALHO M., CALDEIRA M. C. 2015. Liège. Culture, nature, futur. APCOR/Associação Portuguesa da Cortiça. Santa Maria de Lamas.
- SERRAT J. El suro.
- SUBERVIN. Buenas prácticas suberícolas en repoblaciones de alcornoques. CICYTEX. Mérida.

- SUBERVIN. Estimación de la calidad del corcho con nuevas tecnologías. CMC-CICYTEX. Mérida.
- SUBERVIN. Regeneración en alcornoques adehesados. CICYTEX. Mérida.
- SUBERVIN. Regeneración en alcornoques incendiados. CICYTEX. Mérida.
- TAÜLL M., BAIGES T. 2016. Tipologies de pastures de les principals formacions arbrades de Catalunya. DARPA – CPF. Generalitat de Catalunya. Barcelona.
- TUSELL J. M. 2003. Regeneració i millora de suredes abandonades a les Gavarres. Tractaments d'estassada i regeneració. XX JTS. Consorci Forestal de Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- TUSELL J. M., GARCIA R.M. 2008. Gestió de la sureda. Manual didàctic. Consorci Forestal de Catalunya-Fundació Territori i Paisatge de Caixa Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- TUSELL I ARMENGOL J. M., VERICAT I GRAU P., FRIGOLA I VIDAL P. 2014. Treballs de regeneració dels boscos cremats. El cas de la sureda. XXXI JTSEG. Consorci Forestal de Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- TUSET J. J., SÁNCHEZ G. 2004. La Seca: el decaimiento de encinas, alcornoques y otros Quercus en España. Mº de Medio Ambiente. Madrid.
- UNLAND A. 2016. Àlbum de records. Josep Pla i la civilització surera. Edicions Baix Empordà. Palafrugell.
- VERICAT P., BELTRÁN M., PIQUÉ M., CERVERA T. 2013. Models de gestió per als boscos de surera: producció de suro i prevenció d'incendis forestals. Sèrie: Orientacions de gestió forestal sostenible per a Catalunya (ORGEST). CPF. DARPAMN. Generalitat de Catalunya.
- VILA ROURA X. 2012. Treballs de regeneració en suredes cremades. Estassades de matoll i tallades selectives. Pela de suro. Tècnica i primera classificació. XXIX JTSEG. Consorci Forestal de Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- VILA ROURA X. 2012. Pela de suro: tècnica i primera classificació. Revista Catalunya Forestal. Núm. 112. Consorci Forestal de Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- VILA ROURA X. 2013. Curs de pelador de suro. Escola Agrària Forestal. Finca Casa Xifra. DARP. Generalitat de Catalunya. Santa Coloma de Farners.
- VV. AA. 1998. Manual didàctic del taponero. IPROCOR. Junta de Extremadura. Mérida.
- VV. AA. 2004. Especial Congrés Internacional del Suro 2005. Silvicultura. Núm. 45. Centre de la Propietat Forestal. DMAiH. Generalitat de Catalunya. Santa Perpètua de Mogoda.
- VV. AA. 2005. Congrés Internacional Alzines sureres, fàbriques i comerciants: passat, present i futur del negoci surer. Palafrugell.
- VV. AA. 2007. Dossier Feines de bosc. Revista Gavarres. Núm. 12. Gavarres. Cassà de la Selva.
- VV. AA. 2009. Dossier Oficis. Revista Alberes. Núm. 1. Gavarres. Cassà de la Selva.

- VV. AA. 2009. Suredes i indústria surera: avui, ahir i demà. Ed: Santiago Zapata. Museu del Suro de Palafrugell. Palafrugell.
- VV. AA. 2010. El suro encara existeix. Revista del Baix Empordà. Núm. 28. Palamós.
- VV. AA. 2013. Dossier El suro. Revista Gavarres. Núm. 24. Gavarres. Cassà de la Selva.
- ZARAGOZA N. 1918. Cultiu de l'arbre surer, de les suredes i de la indústria surera. pp. 45-75. XIX Congrés Agrícola a Santa Coloma de Farnés (1916). Federació Agrícola Catalana-Balear. Editorial Estampa de F. Altés. Barcelona.